

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	5ECdo/1/2023
Identifikačné číslo spisu:	1013201943
Dátum vydania rozhodnutia:	12.07.2023
Meno a priezvisko:	JUDr. Jozef Kolcun
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2023:1013201943.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu W. Q., nar. XX.XX.XXXX, bytom R. XX, XX-XXX B., R. N., zast. advokátom JUDr. Mgr. Mariánom Čupríkom, Bratislava, Staré Grunty 18, proti žalovanému N. S., nar. XX.XX.XXXX, D. XX, XX XXX J. R., R. N., o vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia - rozsudku Krajského súdu v Rzeszówe, Poľská republika zo dňa 29. marca 2013 sp. zn. VI GC 28/13, vedenom na bývalom Okresnom súde Svidník pod sp. zn. 6Ecud/1/2014, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2015 sp. zn. 18CoE/84/2015, takto

rozhodol:

Uznesenie Krajského súdu v Prešove z 30. novembra 2015 sp. zn. 18CoE/84/2015 z r u š u j e a v e c v r a c i a odvolaciemu súdu na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1.1. Okresný súd Svidník (ďalej len „súd prvej inštancie“ alebo „okresný súd“) uznesením z 2. júla 2015 č. k. 6Ecud/1/2014-41 konanie zastavil (prvý výrok) a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na náhradu trov konania (druhý výrok).

1.2. Uviedol, že žalobca podal dňa 31. októbra 2013 na Krajský súd v Bratislave návrh na vyhlásenie vykonateľnosti cudzieho rozhodnutia - rozsudku Krajského súdu v Rzeszówe, Poľská republika zo dňa 29. marca 2013 sp. zn. VI GC 28/13. Súd prvého stupňa konanie zastavil, nakoľko žalovaný nemá bydlisko na území Slovenskej republiky, a preto v danom prípade nie je splnená podmienka právomoci súdov Slovenskej republiky a tento nedostatok nemožno odstrániť.

1.3. O trovách konania rozhodol podľa § 146 ods. 1 písm. c) OSP. Uznesenie bolo vydané vyšším súdnym úradníkom.

2.1. Krajský súd v Prešove (ďalej len „odvolací súd“) uznesením z 30. novembra 2015 č. k. 18CoE/84/2015-50 odvolanie odmietol (prvý výrok) a náhradu trov odvolacieho konania účastníkom nepriznal (druhý výrok).

2.2. Odvolací súd sa pred rozhodnutím vo veci samej zaoberal otázkou včasnosti odvolania proti uzneseniu súdu prvého stupňa a vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ustanovením § 214 ods. 2 OSP, pričom dospel k záveru, že odvolanie žalobcu je podané oneskorene. Podľa § 167 ods. 2

OSP ak nie je ďalej ustanovené inak, použijú sa na uznesenie primerane ustanovenia o rozsudku. Podľa ust. § 47 ods. 1 OSP do vlastných rúk treba doručiť písomnosti, pri ktorých tak ustanovuje zákon, a iné písomnosti, ak to nariadi súd. Podľa ust. § 158 ods. 2 OSP rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku sa doručuje účastníkom, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk. Podľa § 57 ods. 2 OSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov sa končia uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo ku skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň. Podľa ust. § 204 ods. 1 OSP odvolanie sa podáva do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy. Podľa ust. § 218 ods. 1 písm. a) OSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

2.3. Z obsahu spisu vyplýva, že uznesenie súdu prvého stupňa bolo právnomu zástupcovi žalobcu doručené dňa 16. júla 2015. Zákonná 15-dňová lehota na podanie odvolania uplynula dňa 31. júla 2015, ktorý pripadol na piatok. Odvolanie však bolo podané elektronicky dňa 03. augusta 2015 (č. l. 45 spisu). Z uvedeného vyplýva, že odvolanie žalobcu bolo podané oneskorene. Písomné vyhotovenie uznesenia doručené účastníkom konania obsahuje správne poučenie o tom, že proti uzneseniu je odvolanie prípustné, ktoré možno podať v lehote 15 dní odo dňa jeho doručenia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Na základe uvedeného odvolací súd preto v súlade s ust. § 218 ods. 1 písm. a) OSP odmietol odvolanie.

2.4. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol podľa § 224 ods. 1 OSP v spojení s § 146 ods. 2 OSP podľa ktorého, ak niektorý z účastníkov zavinil, že konanie sa muselo zastaviť, je povinný uhradiť jeho trovy. Ak sa však pre správanie žalovaného vzal späť návrh, ktorý bol podaný dôvodne, je povinný uhradiť trovy konania žalovaný. V tomto prípade zastavenie odvolacieho konania zavinil žalobca neskorým podaním odvolania a žalovanému žiadne trovy odvolacieho konania nevznikli.

3.1. Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca (ďalej aj „dovolateľ“) dovolanie, v ktorom žiadal, aby dovolací súd rozhodnutie odvolacieho súdu zrušil a vec vrátil tomuto súdu na ďalšie konanie.

3.2. Prípustnosť dovolania odôvodnil poukazom na ustanovenie § 237 písm. f) OSP.

3.3. V odôvodnení dovolania uviedol, že odvolací súd nesprávne posúdil a vyriešil otázku lehoty na podanie odvolania voči Uzneseniu súdu prvej inštancie, nakoľko nereflektoval právnu úpravu týkajúcu sa doručovania prostredníctvom elektronických prostriedkov so zaručeným elektronickým podpisom. Ďalej uviedol, že odvolanie bolo podané elektronickými prostriedkami so zaručeným elektronickým podpisom v posledný deň odvolacej lehoty, t. j. dňa 31. júla 2015 podľa § 204 ods. 1 OSP, pričom má za to, že podanie bolo vykonané v lehote na podanie odvolania, a teda, že záver odvolacieho súdu ohľadom dátumu podania odvolania je absolútne nesprávny a súd pravdepodobne vyhodnotil elektronickú komunikáciu nesprávnym spôsobom. Má za to, že odvolanie zaslané elektronickými prostriedkami dňa 31. júla 2015 v súlade s ustanoveniami § 42 ods. 1 OSP a § 29 ods. 1 zákona č. 215/2002 Z. z. o elektronickom podpise, bolo preto podané včas, v zákonom stanovenej lehote.

4. Dňa 1. júla 2016 nadobudol účinnosť zákon č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok (ďalej aj „CSP“ alebo „Civilný sporový poriadok“). Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“), pristupujúci k rozhodovaniu v tejto veci po 30. júni 2016, postupoval na základe právnej úpravy v prechodnom ustanovení § 470 ods. 1 CSP (podľa ktorého, ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti) už podľa tohto zákona. Keďže dovolanie v tejto veci bolo podané ešte pred 1. júlom 2016 (konkrétne 19. februára 2016), podmienky jeho prípustnosti a dôvodnosti bolo nutné posúdiť podľa právneho stavu existujúceho v čase jeho podania, teda podľa príslušných ustanovení Občianskeho súdneho poriadku rešpektujúc, že podľa § 470 ods. 2 CSP procesné účinky dovolania podaného pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované aj po 30. júni 2016. Nevyhnutnosť takéhoto posudzovania vyplýva tiež zo základných princípov Civilného sporového poriadku, a to princípu spravodlivej ochrany porušených práv a právom chránených záujmov tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty, vrátane naplnenia legitímnych očakávaní strán dovolacieho konania, ktoré začalo za účinnosti skoršej úpravy procesného práva (článok 2 ods. 1 a 2 CSP), a princípu ústavne konformného i eurokonformného výkladu noriem vnútroštátneho práva (článok 3 ods. 1 CSP).

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej aj „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) ako súd dovolací (§ 35 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilného sporového poriadku, ďalej aj „CSP“), po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu - žalobca, v neprospech ktorej bolo rozhodnuté, zastúpená osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa [§ 429 ods. 2 písm. c) CSP], skúmal prípustnosť dovolania bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP), pričom dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je dôvodné, a preto je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 449 ods. 1 a § 450 CSP).

6. Dovolateľ vyvodzoval prípustnosť podaného dovolania na základe ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) OSP, namietajúc že mu bola odňatá možnosť pred súdom konať. Odňatím možnosti konať pred súdom sa v zmysle tohto ustanovenia rozumel procesne nesprávny postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných oprávnení.

7. Najvyšší súd už v judikátoch R 23/1994 a R 4/2003 považoval za prípad odňatia možnosti konať pred súdom postup súdu, ktorý sa z určitého dôvodu odmietol zaoberať meritom veci (odmietol podanie alebo konanie zastavil alebo odvolací súd odmietol odvolanie), hoci procesné predpoklady pre taký postup neboli dané. Uvedený záver má oporu aj v rozhodnutiach vydaných za účinnosti Civilného sporového poriadku (sp. zn. 3Cdo/105/2019, 8Cdo/156/2019, 7Cdo/72/2019, 6Cdo/163/2018, 2Cdo/195/2018, 5Cdo/12/2018).

8. So zreteľom na vyššie uvedené dovolací súd skúmal, či odmietnutie odvolania žalobcu odvolacím súdom vykazovalo znaky procesného postupu znemožňujúceho strane sporu, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v zmysle OSP.

9. Vzhľadom k tomu, že dovolanie žalobcu bolo podané pred 1. júlom 2016, t. j. za účinnosti zákona č. 99/1963 Zb. Občianskeho súdneho poriadku v znení neskorších predpisov, dovolací súd postupoval v zmysle ustanovenia § 470 ods. 2 CSP, podľa ktorého právne účinky úkonov, ktoré nastali v konaní pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované, a prípustnosť podaného dovolania posudzoval v zmysle § 236, § 237 ods. 1 a § 239 OSP.

10. V prejednávanej veci odvolací súd rozhodol uznesením.

11. V čase podania dovolania proti uzneseniu odvolacieho súdu bolo dovolanie prípustné, ak ním bolo napadnuté zmeňujúce uznesenie odvolacieho súdu [§ 239 ods. 1 písm. a) OSP] alebo ak odvolací súd rozhodol vo veci postúpenia návrhu Súdnemu dvoru Európskych spoločností na zaujatie stanoviska [§ 239 ods. 1 písm. b) OSP]. Podľa § 239 ods. 2 OSP bolo dovolanie prípustné tiež proti uzneseniu odvolacieho súdu, ktorým bolo potvrdené uznesenie súdu prvého stupňa, ak a/ odvolací súd vyslovil vo svojom potvrdzujúcom uznesení, že je dovolanie prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu, b/ ide o uznesenie o návrhu na zastavenie výkonu rozhodnutia na podklade cudzozemského rozhodnutia, c/ ide o uznesenie o uznaní (neuznaní) cudzieho rozhodnutia alebo o jeho vyhlásení za vykonateľné (nevykonateľné) na území Slovenskej republiky.

12. Dovolaním žalobcu bolo napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ktoré nevykazuje znaky uznesení uvedených v § 239 ods. 1 a 2 OSP, proti ktorým zákon dovolanie pripúšťal. Preto Najvyšší súd Slovenskej republiky dospel k záveru, že prípustnosť dovolania žalobcu z nich vyvodit' nemožno.

13. So zreteľom na ustanovenie § 242 ods. 1 veta druhá OSP ukladajúce dovolaciemu súdu povinnosť prihliadnuť na prípadnú procesnú vadu uvedenú v § 237 ods. 1 OSP (či už to účastník namietol alebo nie) neobmedzil sa Najvyšší súd Slovenskej republiky len na skúmanie prípustnosti dovolania žalobcu smerujúceho proti uzneseniu podľa § 239 OSP, ale sa zaoberal aj otázkou, či dovolanie nie je prípustné podľa § 237 ods. 1 OSP. Uvedené zákonné ustanovenie pripúšťalo dovolanie proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu (rozsudku či uzneseniu), ak konanie, v ktorom bolo vydané, bolo postihnuté niektorou zo závažných procesných väd vymenovaných v písmenách a/ až g/ tohto ustanovenia (išlo o nedostatok

právomoci súdov, spôsobilosti účastníka, riadneho zastúpenia procesne nespôsobilého účastníka, prekážku veci právoplatne rozhodnutej alebo už prv začatého konania, ak sa nepodal návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, prípad odňatia možnosti účastníkovi konať pred súdom a prípad rozhodovania vylúčeným sudcom alebo nesprávne obsadeným súdom).

14. S prihliadnutím na obsah dovolania žalobcu Najvyšší súd Slovenskej republiky osobitne skúmal, či postupom a rozhodnutím súdov nedošlo k odňatiu možnosti účastníkom konať pred súdom [§ 237 ods. 1 písm. f) OSP]. Pod odňatím možnosti konať pred súdom v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP treba rozumieť taký postup súdu, ktorým znemožní realizáciu tých procesných práv, ktoré účastníkom občianskeho súdneho konania procesné predpisy priznávajú za účelom zabezpečenia spravodlivej ochrany ich práv a právom chránených záujmov. K odňatiu možnosti konať pred súdom môže dôjsť nielen činnosťou súdu, ktorá rozhodnutiu predchádza, ale aj samotným rozhodnutím. Takýmto rozhodnutím je aj uznesenie, ktorým odvolací súd nesprávne odmietne odvolanie ako oneskorene podané (R 23/1994).

15. Podľa § 57 ods. 2 OSP lehoty určené podľa týždňov, mesiacov alebo rokov končia sa uplynutím toho dňa, ktorý sa svojím označením zhoduje s dňom, keď došlo k skutočnosti určujúcej začiatok lehoty, a ak ho v mesiaci niet, posledným dňom mesiaca. Ak koniec lehoty pripadne na sobotu, nedeľu alebo sviatok, je posledným dňom lehoty najbližší nasledujúci pracovný deň.

16. Podľa § 57 ods. 3 OSP lehota bola zachovaná, ak sa posledný deň lehoty urobil úkon na súde alebo podanie odovzdalo orgánu, ktorý mal povinnosť ho doručiť.

17. Podľa ust. § 158 ods. 2 OSP rovnopis písomného vyhotovenia rozsudku sa doručuje účastníkom, prípadne ich zástupcom do vlastných rúk.

18. Podľa § 204 ods. 1 OSP odvolanie bolo potrebné podať do 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti rozhodnutiu ktorého smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynula znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy.

19. Podľa ust. § 218 ods. 1 písm. a) OSP, odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané oneskorene.

20. Podľa ustanovenia § 25 ods. 1 tretej vety zákona o e-Governmente elektronické podanie je podané jeho odoslaním do elektronickej schránky orgánu verejnej moci; na účely preukázania momentu odoslania sa použijú údaje z potvrdenia podľa § 5 ods. 8.

21. Po zvážení okolností predloženej veci dospel najvyšší súd k záveru, že podané dovolanie je prípustné i dôvodné v zmysle ustanovenia § 237 ods. 1 písm. f) OSP. Najvyšší súd totiž zistil, že žalobca podal odvolanie v elektronickej podobe proti uzneseniu okresného súdu včas, v 15-dňovej lehote od jeho doručenia, t. j. 31. júla 2015, o čom predložil potvrdenie o tejto skutočnosti, ktoré osvedčuje, že ho podal v uvedený deň (č. l. 75).

22. Nad rámec uvedeného vec prejednávajúci senát uvádza, že pokiaľ Civilný sporový poriadok pripúšťa možnosť podať odvolanie elektronickými prostriedkami (§ 125 ods. 1 CSP), teda do elektronickej podateľne, je nevyhnutné považovať aj takýto spôsob doručenia podania, t. j. prostredníctvom portálu eŽaloby () ministerstva spravodlivosti určeného pre podania na súdy, za doručené „súdu“ elektronickými prostriedkami. V tejto súvislosti je potrebné poukázať na ustálenú judikatúru najvyššieho súdu (sp. zn. 3Cdo/105/2019, 5Cdo/12/2018, sp. zn. 5Cdo/75/2019, sp. zn. 8Cdo/14/2019), ktorá pre zachovanie lehoty na podanie odvolania považuje za rozhodný okamih odoslania elektronického podania podľa poslednej vety § 25 ods. 1 zákona o e-Governmente bez potreby ďalšieho preukazovania okamihu skutočného doručenia podania z tohto systému na určený súd. To plne korešponduje aj so znením § 121 ods. 5 CSP, pokiaľ ide o zachovanie procesnoprávných lehôt. Strane sporu totiž skutočne nemôže byť na ťarchu následný prenos dát z portálu na určený súd, nakoľko nemá žiadnu možnosť ovplyvniť túto

fázu doručovania.

23. Uvedené závery sú plne opodstatnené aj v prejednávacom prípade. Žalobca podal odvolanie prostredníctvom elektronických prostriedkov so zaručeným elektronickým podpisom, pričom z informácie o prijatí správy na č. I. 75 spisu vyplýva, že odvolanie bolo úspešne odoslané do systému 31. júla 2015 o 16:03 hod., t. j. posledný deň 15-dňovej lehoty na podanie odvolania. Zároveň platí, že technická chyba v procese prenosu dát nemôže byť na ťarchu žalobcu. Preto okolnosť, že odvolaciemu súdu bolo odvolanie proti prvoinštančnému uzneseniu doručené až 3. augusta 2015, je právne bezvýznamná (porov. § 362 ods. 1 CSP).

24. Nakoľko odvolací súd v čase rozhodovania o odvolaní pravdepodobne nemal k dispozícii „potvrdenie o odoslaní podania“ (tak tento vychádzal len z doručenky (č. I. 45 spisu), z ktorého vyplývalo, že odvolanie bolo podané po lehote. Na tomto mieste je potrebné uviesť, že vzhľadom na význam práva na súdnu ochranu v právnom štáte pre záver o nesplnení podmienok konania nepostačuje iba pochybnosť o ich splnení, ale nesplnenie podmienok konania musí byť preukázané mimo rozumných pochybností. Ak súd nemá záver o nedodržaní zákonom ustanovenej procesnej lehoty na podanie opravného prostriedku preukázaný mimo rozumných pochybností, musí vychádzať z predpokladu, že opravný prostriedok v zákonnej lehote podaný bol (III. ÚS 331/04, III. ÚS 249/08, IV. ÚS 379/08). V danom prípade nebolo mimo rozumných pochybností preukázané, že odvolanie dovolateľa bolo podané po uplynutí odvolacej lehoty.

25. Dovolací súd uzatvára, že ak odvolací súd odmietol odvolanie dovolateľa ako oneskorene podané, odňal mu svojím konaním a rozhodnutím právo, aby na základe včas podaného odvolania bolo ním napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie preskúmané odvolacím súdom, a teda dovolateľ opodstatnene uplatnil dovolací dôvod v zmysle § 237 ods. 1 písm. f) OSP.

26. Na základe vyššie uvedeného dovolací súd dospel k záveru, že dovolanie žalobcu je prípustné a zároveň dôvodné, a teda je potrebné rozhodnutie odvolacieho súdu zrušiť (§ 449 ods. 1 CSP) a vec mu vrátiť na ďalšie konanie (§ 450 CSP).

27. Ak bolo rozhodnutie zrušené a ak bola vec vrátená na ďalšie konanie a nové rozhodnutie, súd prvej inštancie a odvolací súd sú viazaní právnym názorom dovolacieho súdu (§ 455 CSP). Ak dovolací súd zruší rozhodnutie a ak vráti vec odvolaciemu súdu alebo súdu prvej inštancie na ďalšie konanie, rozhodne tento súd o trovách pôvodného konania a o trovách dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.